

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej

Art. 1. W ustawie z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w tytule ustawy wyrazy „budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej” zastępuje się wyrazami „jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki”;
- 2) przed art. 1 dodaje się nazwę rozdziału w brzmieniu:

„Rozdział 1

Zakaz propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej”;

- 3) w art. 1:
  - a) w ust. 1 po wyrazie „Nazwy” dodaje się wyrazy „jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy,”;
  - b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Za jednostki organizacyjne uważa się w szczególności szkoły i ich zespoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne.”;
- 4) w art. 2:
  - a) w ust. 1 po wyrazach „nadającej nazwę” dodaje się wyrazy „jednostce organizacyjnej, jednostce pomocniczej gminy,”;
  - b) uchyla się ust. 2,
  - c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Opinia, o której mowa w ust. 1, jest przedstawiana w terminie miesiąca, a w sprawie szczególnie skomplikowanej – nie później niż w terminie 2 miesięcy,

od dnia doręczenia żądania wojewody. Oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na stwierdzenie nieważności aktu.”;

- 5) w art. 3 uchyla się ust. 2;
- 6) w art. 4 po wyrazie „nazw” dodaje się wyrazy „jednostek organizacyjnych”;
- 7) po art. 5 dodaje się rozdział 2 w brzmieniu:

„Rozdział 2

Zakaz propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez pomniki

Art. 5a. 1. Pomniki nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Przepis art. 1 ust. 2 stosuje się.

2. Przez pomniki rozumie się również kopce, obeliski, kolumny, rzeźby, posągi, popiersia, kamienie pamiątkowe, płyty i tablice pamiątkowe, napisy i znaki.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do pomników:

- 1) niewystawionych na widok publiczny;
- 2) położonych na terenie cmentarzy albo innych miejsc spoczynku;
- 3) wystawionych na widok publiczny w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, kolekcjonerskiej, naukowej lub o podobnym charakterze, w celu innym niż propagowanie ustroju totalitarnego;
- 4) wpisanych – samodzielnie albo jako część większej całości – do rejestru zabytków.

Art. 5b. 1. Wojewoda, w drodze decyzji, nakazuje właścicielowi albo użytkownikowi wieczystemu nieruchomości, na której znajduje się pomnik, który nie spełnia warunków określonych w art. 5a ust. 1, usunięcie tego pomnika.

2. Wydanie decyzji o usunięciu pomnika wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej tę niezgodność. Przepis art. 2 ust. 3 zdanie pierwsze stosuje się odpowiednio.

3. Organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, 868, 996, 1579 i 2138) w stosunku do wojewody w sprawach o usunięcie pomnika jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

4. Koszty usunięcia pomnika ponosi właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której znajduje się pomnik.

Art. 5c. Do stwierdzenia przez wojewodę nieważności uchwały o wzniesieniu pomnika niezgodnego z art. 5a ust. 1 przepisy art. 2 stosuje się odpowiednio.”;

- 8) przed art. 6 dodaje się nazwę rozdziału w brzmieniu:

„Rozdział 3

Przepisy dostosowujące i przepis końcowy”;

- 9) w art. 6 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Wydanie zarządzenia zastępczego, o którym mowa w ust. 2, wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. Przepis art. 2 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

4. Przepisy art. 3 ust. 4 oraz art. 5 stosuje się odpowiednio.”.

Art. 2. Obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego albo związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Przepisy art. 6 ust. 2–4 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 3. 1. Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której w dniu wejścia w życie ustawy znajduje się pomnik upamiętniający osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny, lub propagujący taki ustrój w inny sposób, usuwa ten pomnik w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

2. W przypadku wykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, koszty usunięcia pomnika zwraca Skarb Państwa ze środków budżetu państwa, których dysponentem jest wojewoda, jeżeli właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której znajduje się pomnik, nie uczestniczył w procedurze wzniesienia tego pomnika.

3. W przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 5b ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Ustawą z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744), zwaną dalej „ustawą o zakazie propagowania komunizmu” ustawodawca wprowadził zakaz propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez jednostki samorządu terytorialnego poprzez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym drogi, ulice, mosty i place, które upamiętniają lub propagują osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące ustrój totalitarny.

Poza zakresem ustawy pozostały nazwy m.in. szkół, szpitali, instytucji kultury, nazwy osiedli oraz pomniki gloryfikujące ustrój totalitarny.

Pozostawienie nazw instytucji oraz pomników, upamiętniających wydarzenia i osoby mające zbrodniczy wpływ na historię Polski, daje zwolennikom totalitaryzmów możliwość propagowania swoich poglądów oraz ma szkodliwy wpływ na społeczeństwo.

Konieczne jest więc znowelizowanie ustawy poprzez stworzenie prawnych instrumentów usuwania demoralizujących pomników i nazw z przestrzeni publicznej. Da to społeczeństwu wyraźny sygnał, że państwo realizuje konstytucyjne zasady zakazujące ustroju totalitarnego, a także potępia i piętnuje wszelkie działania związane z propagowaniem totalitarnych postaw.

2. Różnice między obowiązującym a projektowanym stanem prawnym

Zgodnie z projektem ustawy ma zmienić się systematyka ustawy o zakazie propagowania komunizmu. Dotychczasowe przepisy materialne ustawy, zakazujące nadawania nazw propagujących ustroje totalitarne obiektom, zostaną oznaczone jako rozdział 1. W dodawanym rozdziale 2 zostaną zawarte przepisy poświęcone zakazowi wznoszenia pomników propagujących totalitaryzmy. Pozostałe przepisy znajdują się w rozdziale 3.

Regulacja zawarta w rozdziale 1 będzie poszerzona o zakaz nadawania przez jednostki samorządu terytorialnego nazw propagujących ustrój totalitarny jednostkom organizacyjnym oraz jednostkom pomocniczym gminy. Ponieważ wprowadzane przepisy nie mają charakteru karnego, dopuszczalne jest przykładowe wyliczenie jednostek organizacyjnych objętych

zakazem. Obejmuje ono szkoły i ich zespoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne. Natomiast jednostkami pomocniczymi gminy są w myśl art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym: sołectwa, dzielnice, osiedla i inne. Dla przedmiotu ustawy najistotniejsza jest regulacja dotycząca nazw osiedli, ale nie można wykluczyć konieczności stosowania ustawy do innych jednostek pomocniczych gminy.

Nowelizacja art. 2 ust. 3 wydłuża termin na wydanie opinii przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu dotyczącej nazwy niezgodnej z ustawą do miesiąca, a w sprawach szczególnie skomplikowanych – do 2 miesięcy. Dotychczasowy termin był zbyt krótki na realizację zadania przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, w szczególności nie uwzględniał konieczności przeprowadzenia dodatkowych badań w celu stwierdzenia dopuszczalności opiniowanej nazwy.

Postępowania sądowe i administracyjne spowodowane zmianą adresów będą zwolnione z opłat, a dokumenty zawierające dotychczasową nazwę jednostki pomocniczej gminy zachowają moc (art. 5 ustawy o zakazie propagowania komunizmu).

Kolejną zmianą jest rezygnacja z wymogu uzyskania zgody właścicieli nieruchomości na której położona jest droga wewnętrzna na zmianę jej nazwy. Pozostawienie tego warunku mogłoby w praktyce uniemożliwić zmianę nazwy drogi wewnętrznej. Nieruchomości zajęte pod takie drogi niejednokrotnie nie stanowią własności jednej osoby, a kilku, czy nawet kilkudziesięciu. W wielu przypadkach właścicieli tych nie da się nawet ustalić, ponieważ stan prawny tych nieruchomości jest nieuregulowany (np. ze względu na nieprzeprowadzenie postępowań spadkowych). Konsekwencją tej zmiany jest nowelizacja art. 6 ust. 4 ustawy o zakazie propagowania komunizmu.

Ponadto w rozdziale 1 uchylono przepisy dotyczące Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Wynika to z likwidacji tego organu, która nastąpiła na podstawie ustawy z dnia 29 kwietnia 2016 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz niektórych innych ustaw. Konsekwencją tej zmiany jest nowelizacja art. 6 ust. 3 ustawy o zakazie propagowania komunizmu.

Projekt zakłada wprowadzenie zakazu wznoszenia pomników propagujących ustrój totalitarny. Pojęcie „pomniki” ma obejmować również: kopce, obeliski, kolumny, rzeźby, posągi, popiersia, kamienie pamiątkowe, płyty i tablice pamiątkowe, napisy i znaki.

Przepis przewiduje wyłączenia obejmujące pomniki, które nie są wystawione na widok publiczny, tych które są wystawione w celu innym niż propagowanie ustroju totalitarnego, w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, kolekcjonerskiej, naukowej lub o podobnym charakterze oraz pomniki wpisane do rejestru zabytków. Powyższe wyłączenia mają na celu zachowanie pomników, które nie służą propagowaniu ustroju totalitarnego. Inny charakter ma wyłączenie z reżimu ustawy pomników położonych na terenie cmentarzy albo innych miejsc spoczynku. Są to miejsca pamięci i spoczynku ofiar wojennych, zarówno żołnierzy jak ludności cywilnej. Zachowanie pamięci tych ofiar ma wymiar moralny, dlatego nowelizacja nie ingeruje w takie pomniki.

Proceduralnym zabezpieczeniem stosowania ustawy jest przyznanie wojewodom kompetencji w zakresie usuwania pomników propagujących ustrój totalitarny. Wojewodowie będą wydawać decyzje nakazujące usunięcie zakazanych pomników. Warunkiem wydania decyzji będzie, podobnie jak w przypadku nazw ulic, pozytywna opinia Instytutu Pamięci Narodowej. Organem odwoławczym w tych sprawach będzie minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

W razie niewykonania decyzji nakazującej usunięcie pomnika zastosowanie będą miały przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

W art. 5c dodawanym do ustawy o zakazie propagowania komunizmu zawarto przepis stanowiący podstawę uchylenia uchwał jednostek samorządu terytorialnego o wzniesieniu pomnika niezgodnego z przepisami ustawy.

Ustawa zawiera dwa przepisy dostosowujące. W art. 2 zawarto przepis wprowadzający roczny termin na wyeliminowanie zakazanych nazw instytucji oraz jednostek pomocniczych gminy. W razie uchybienia temu terminowi zastosowanie znajdzie procedura analogiczna do przewidzianej w art. 6 ustawy o zakazie propagowania komunizmu procedury usuwania niezgodnych z prawem nazw obiektów.

W zakresie pomników, które będą istniały w dniu wejścia ustawy w życie, właściciel lub użytkownik wieczysty gruntu, na którym znajduje się pomnik, będzie miał 12 miesięcy na przywrócenie stanu zgodnego z prawem. Jeżeli obowiązek ten zostanie wykonany, Skarb Państwa poniesie koszty usunięcia pomnika, chyba że pomnik został postawiony przy udziale

właściciela lub użytkownika wieczystego. Jeżeli obowiązek usunięcia pomnika nie zostanie wykonany, wojewoda wyda decyzję o nakazie usunięcia, a uprawniony do nieruchomości straci prawo zwrotu kosztów usunięcia pomnika.

Ustawa nie zawiera przepisu pozwalającego na uchylenie uchwał będących podstawą postawienia pomnika przed dniem wejścia ustawy w życie, gdyż tego typu uchwały z chwilą ich realizacji, tj. z chwilą postawienia pomnika, expirują z systemu prawnego.

Ustalenie trzymiesięcznego okresu *vacatio legis* ma umożliwić wszystkim adresatom przepisów przygotowanie się do nowych regulacji.

3. Konsultacje

W wyniku opinii przedstawionych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej oraz wojewodów do projektu wprowadzono poprawkę znoszącą obowiązek uzyskania zgody właścicieli nieruchomości, na której położona jest droga wewnętrzna, na zmianę jej nazwy oraz poprawki redakcyjne.

Poza podmiotami wymienionymi wyżej, projekt ustawy do zaopiniowania otrzymali: Minister Rozwoju i Finansów, Naczelny Sąd Administracyjny, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Unia Metropolii Polskich, Unia Miasteczek Polskich, Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Krajowa Rada Radców Prawnych oraz Naczelna Rada Adwokacka.

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi są zamieszczone na senackiej stronie internetowej.

4. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu:

Ustawa o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej

Przedstawiciel wnioskodawcy:

senator Robert Mamątow

Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym:

Michał Gil, legislator, tel. 22 694 9412

Katarzyna Majewska, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9259

Data sporządzenia:

24 kwietnia 2017 r.

Źródło: inicjatywa senatorów

Nr druku: 447, 447S, 447X

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W ustawie z dnia 1 kwietnia 2016 r. *o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* (Dz. U. poz. 744) wprowadzono rozwiązania pozwalające na usunięcie związanych z totalitaryzmem nazw ulic, budowli i urządzeń użyteczności publicznej, natomiast nie uregulowano kwestii usunięcia obiektów – takich jak pomniki, kopce, obeliski, kolumny, rzeźby, posągi, popiersia, kamienie pamiątkowe, płyty i tablice pamiątkowe, napisy i znaki – upamiętniających lub propagujących komunizm lub inne ustroje totalitarne.

Ponadto w powyższej ustawie zakazem nadawania nazw propagujących komunizm lub inne systemy totalitarne nie objęto jednostek organizacyjnych, takich jak szkoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne.

Z informacji przekazanych przez poszczególnych wojewodów w październiku 2016 r. wynika, że na terenie 15 województw (bez woj. mazowieckiego) znajduje się około **469 obiektów**, które mogą spełniać kryteria projektowanej ustawy – przykłady takich obiektów przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Miejscowość	Rodzaj obiektu
1	Drawsko Pomorskie (woj. zachodniopomorskie)	Pomnik poświęcony żołnierzom Armii Czerwonej (przedstawiający 2 sowieckie czołgi)
2	Inowrocław (woj. kujawsko-pomorskie)	12-metrowy Pomnik Wdzięczności i Polsko-Radzieckiego Braterstwa Broni
3	Jedlika Podleśna (woj. lubelskie)	Obelisk z płytą upamiętniającą funkcjonariusza SB
4	Jelenia Góra (woj. dolnośląskie)	Rzeźba żołnierza radzieckiego – część dawnego pomnika wdzięczności Armii Czerwonej
5	Józefów (woj. lubelskie)	Kamień upamiętniający partyzanta sowieckiego Miszkę Tatara
6	Kęty (woj. małopolskie)	Tablica upamiętniająca śmierć na posterunku funkcjonariusza MO
7	Klucze (woj. małopolskie)	Pomnik ku czci żołnierzy sowieckich poległych w 1945 r.
8	Lidzbark Warmiński (woj. warmińsko-mazurskie)	Pomnik wdzięczności Armii Radzieckiej składający się z betonowej iglicy i figur żołnierzy Armii Czerwonej
9	Nowy Sącz (woj. małopolskie)	Tablica upamiętniająca wkroczenie Armii Czerwonej do Nowego Sącza
10	Puławy (woj. lubelskie)	Obelisk żołnierzy Armii Czerwonej z figurami żołnierza sowieckiego i polskiego
11	Rudnik, Rybna (woj. małopolskie)	Popiersie gen. Karola Świerczewskiego
12	Świątajno (woj. warmińsko-mazurskie)	Kamień upamiętniający funkcjonariusza MO
13	Zamość (woj. lubelskie)	Pomnik ku czci jeńców sowieckich

Saldo ogółem		-5,0									-5,0
budżet państwa		-5,0									-5,0

Źródła finansowania:	Brak informacji.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja nakłada dodatkowe obowiązki na: 1. jednostki samorządu terytorialnego – usuwanie obiektów propagujących komunizm i inne systemy totalitarne, a także zmiana nazw propagujących komunizm i inne systemy totalitarne w przypadku jednostek organizacyjnych, takich jak szkoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne, 2. IPN – wydawanie opinii co do niezgodności danego obiektu z ustawą (w terminie miesiąca, a w sprawie szczególnie skomplikowanej – nie później niż w terminie 2 miesięcy), 3. wojewodów – wydawanie, w drodze decyzji, nakazu rozbiórki ww. obiektów, 4. MKiDN – rozpatrywanie odwołań od decyzji wojewodów w sprawach o usunięcie obiektu. W przypadku usunięcia ww. obiektów w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy – koszty usunięcia zwraca Skarb Państwa (ze środków budżetu państwa, których dysponentem jest wojewoda). Według danych pozyskanych w październiku 2016 r. z 15 województw (bez woj. mazowieckiego), które nie przedstawiło informacji o liczbie obiektów i szacunkowych kosztach ich usunięcia) koszty usunięcia obiektów spełniających kryteria ustawy – oszacowane dla 313 z 469 obiektów znajdujących się na terenie poszczególnych województw – wyniosą około 3,3 mln zł. Należy zauważyć, że koszty oszacowano dla 66% wszystkich obiektów, które zdaniem jednostek samorządu terytorialnego spełniają kryteria ustawy. W przypadku niektórych obiektów podanie orientacyjnych kosztów rozbiórki bez przeprowadzenia wyceny inwestorskiej było niemożliwe. Przyjmując przeciętny koszt usunięcia 1 obiektu (wynikający z szacunkowych kosztów określonych dla 66% obiektów), koszty usunięcia pozostałych 156 obiektów można oszacować na 1,7 mln zł – całkowite koszty usunięcia wszystkich 469 obiektów można zatem oszacować na około 5 mln zł. UWAGI: • nie wszystkie gminy odpowiedziały na prośbę wojewodów dotyczącą przekazania danych, więc dane dotyczące liczby obiektów (a zatem i kosztów rozbiórki) mogą być niepełne, • dane w zakresie liczby obiektów mają charakter wstępny (nie zostały zweryfikowane przez kompetentne organy), • samorzady podały orientacyjne koszty rozbiórki, które mogą różnić się od kosztów rzeczywistych, • przyjęto, że całkowite koszty usunięcia obiektów zostaną poniesione w ciągu 1 roku budżetowego, • szacunki nie uwzględniają kosztów związanych ze zmianą nazw propagujących komunizm i inne systemy totalitarne w przypadku jednostek organizacyjnych, takich jak szkoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne – można przypuszczać, że nie będą one miały istotnego wpływu na sektor finansów publicznych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2016 r.)	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja nakłada na właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości, na których znajdują się obiekty upamiętniające lub propagujące komunizm lub inne systemy totalitarne, obowiązek ich usunięcia w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. W przypadku usunięcia ww. obiektów w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy – koszty usunięcia zwraca Skarb Państwa (ze środków budżetu państwa, których dysponentem jest wojewoda).

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu	
☒ nie dotyczy	
9. Wpływ na rynek pracy	
Nie dotyczy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
Omówienie wpływu	Nie dotyczy.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Przepisy projektu będą miały zastosowanie od dnia jego wejścia w życie.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Nie przewidziano.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak.	

•

Warszawa, 2 maja 2017 r.

BAS-WAPEiM-793/17

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Robert Mamątow)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W projekcie ustawy przewidziano zmianę ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744, dalej: ustawa). Proponowana zmiana polega na rozszerzeniu zakresu stosowania reguł, które zawarte są w ustawie. Zmiana dotyczy zakresu podmiotowego ustawy – zakaz propagowania ustroju totalitarnego dotyczyć ma także nazw jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy. Za jednostki organizacyjne byłyby uważane w szczególności szkoły i ich zespoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne. W projekcie przewidziano zniesienie obowiązku uzyskania zgody właścicieli nieruchomości, na której położona jest droga wewnętrzna, na zmianę jej nazwy. Do ustawy dodawany jest ponadto rozdział określający zakaz propagowania komunizmu i innego ustroju totalitarnego przez pomniki.

Projekt zawiera przepisy dostosowujące i końcowe. Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu nie należą do materii regulacji prawa UE.

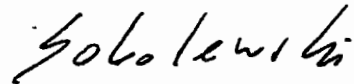
4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Akceptował:

Wicedyrektor

Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 2 maja 2017 r.

BAS-WAPEiM-794/17

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

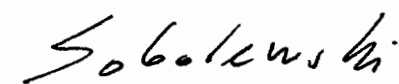
w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Robert Mamątow) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

W projekcie ustawy przewidziano zmianę ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744, dalej: ustawa). Proponowana zmiana polega na rozszerzeniu zakresu stosowania reguł, które zawarte są w ustawie. Zmiana dotyczy zakresu podmiotowego ustawy – zakaz propagowania ustroju totalitarnego dotyczyć ma także nazw jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy. Za jednostki organizacyjne byłyby uważane w szczególności szkoły i ich zespoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne. W projekcie przewidziano zniesienie obowiązku uzyskania zgody właścicieli nieruchomości, na której położona jest droga wewnętrzna, na zmianę jej nazwy. Do ustawy dodawany jest ponadto rozdział określający zakaz propagowania komunizmu i innego ustroju totalitarnego przez pomniki.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski